

Ballkani Perëndimor - Ne besojmë tek biznesi!

Nga Majlinda Bregu, Sekretare e Përgjithshme e Këshillit të Bashkëpunimit Rajonal (RCC)

Ballkani Perëndimor mund të jetë fole e shumë problemeve, por perceptimi i biznesit mbetet gjerësisht pozitiv në një masë prej 61 pikësh. Por, nëse e shohim rajonin në një “panoramë të plotë”, duhet t’i hedhim sytë drejt një shifre tjetër: 63% e qytetarëve të Ballkanit Perëndimor janë të pakënaqur me gjendjen ekonomike. Është e thjeshtë të vësh re shenjat e rrëmujës kur flasim për: sundimin e ligjit, angazhimin e zyrtarëve publikë për të kuptuar dhe zgjidhur problematikat dhe mosmarrëveshjet që kanë të bëjnë me biznesin, ndërkombëtarizimin e sektorëve privatë të rajonit për të arritur nivele më të larta investimesh ndër-rajonale dhe ndërkombëtare dhe për të stimuluar shkëmbime më të vullshme tregtare, shkallën e papunësisë që qëndron në nivele dyshifrore dhe largimin e trurit që po merr përmasa më të mëdha. Dhe këto janë vetëm disa prej këtyre shenjave.

Por një e vërtetë thelbësore humbet midis hiperbolës dhe të vërtetës. Më shumë se gjysma e qytetarëve të Ballkanit Perëndimor besojnë se perspektiva evropiane do ta përmirësojë jetën e tyre, se ajo do të forcojë lidhjet ekonomike midis gjashtë ekonomive të Ballkanit Perëndimor.

Sipas matjeve dërrmuese objektive, përgjatë viteve të shkuara rajoni ka përjetuar një **rritje të pandërprerë ekonomike (tendenca është për 3.5 për qind në vitin 2019 dhe 3.8 për qind në vitin 2020). E megjithatë, PBB-ja për frymë në Ballkanin Perëndimor është më e ulët se një e treta e PBB-së së Gjermanisë, si vendi më i pasur anëtar i BE-së, dhe stoku mesatar i Investimeve të Huaja Direkte (FDI) për frymë në Ballkanin Perëndimor është më i ulët se gjysma e stokut të FDI për frymë në vendet anëtare të BE-së nga Evropa Lindore, dhe vetëm sa një e shtata e mesatares së BE-së.**

Gjithsesi, rajoni ofron një mjedis mikpritës për investimet, duke prezantuar nivele tatimi të fitimit për korporatat që variojnë nga 9% në 15%, nivele të cilat janë nga më të ulëtat në Evropë. Sistemet monetare dhe financiare në rajon kanë një varësi të madhe nga Euro-ja.

Një nga asetet më të mëdha të rajonit janë burimet njerëzore, duke qenë se gjatë viteve të fundit fuqisë punëtore i janë shtuar më shumë se 1.6 milionë¹ individë tejet të kualifikuar. Për më tepër, rajoni i Ballkanit Perëndimor është një treg lokal me shumë kërkesa. Marrëveshja e brendshme e tregtisë së lirë në rajon u siguron qasje të drejtpërdrejtë rreth 20 milionë konsumatorëve.

Ky rajon duhet të përfshihet në një qasje të përbashkët proaktive për përmirësimin e mjedisit të vet të biznesit dhe t’ia demonstrojë këtë qasje komunitetit botëror të biznesit.

I ndodhur në kryqëzimin midis lindjes dhe perëndimit, duke pasur një rrjet marrëveshjesh tregtie të lirë dhe me statusin preferencial të tregtisë me ekonomi të treta (BE, SHBA, vendet e EFTA-s, Turqi, Rusi dhe vendet e ish Republikës Ruse), rajoni mund të shërbejë si një port i sigurt për investimet, ndërkohë që mundëson qasje të lehtë në tregun botëror.

Investitorët e huaj i kanë identifikuar tashmë mundësitë e pranishme në Ballkanin Perëndimor dhe kështu, rajoni ka regjistruar një fluks hyrës investimesh të huaja direkte prej 1 miliard Euro gjatë vitit të kaluar.

¹Raporti Vjetor për Zbatimin e Strategjisë 2020 të RCC për vendet e Evropës Juglindore

Megjithatë, mençuria konvencionale flet qartë: këto mbeten ende shifra modeste dhe janë shumë poshtë potencialit të vërtetë të Ballkanit Perëndimor.

Çelësi është konektiviteti. Konektiviteti i tregjeve, individëve, integrimi i 6-shes të Ballkanit Perëndimor në tregun e bashkuar të BE-së. Kjo është logjika që qëndron në themel të Zonës Ekonomike Rajonale të Ballkanit Perëndimor (REA). REA synon lëvizjen e mallrave, shërbimeve, investimeve, komunitetit të biznesit dhe fuqisë së aftë punëtore midis 6 ekonomive.

Në kuadër të këtij aksioni, Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal (RCC) ka sjellë së bashku qeveritë dhe bizneset e rajonit për të punuar për mundësimin e lëvizjes së lirë të investimeve, kapitalit njerëzor dhe komunikimit, rezultatet e të cilave do të kenë ndikim të drejtpërdrejtë tek biznesi dhe cilësia e jetës së qytetarëve tanë. Pa qenë nevoja që të përmendim ndikimet horizontale që puna jonë ka pasur mbi potencialet e pashfrytëzuara të rajonit tonë, të tilla si baza e SME-ve, baza industriale, zhvillimi i zinxhirëve rajonalë të vlerave dhe përfshirja e tyre në zinxhirët botërorë të vlerave si dhe rritja e punësimit për gratë dhe të rinjtë.

Bizneset e rajonit na mbështesin në këtë mendësi, dhe thuajse 70%² e tyre shprehen se bashkëpunimi rajonal është i rëndësishëm për aktivitetin e tyre të biznesit.

Deri tani, nën ombrellën e REA-s dhe me mbështetjen e rajonit dhe të BE-së në rrugën tonë, ne kemi:

- Arritur një marrëveshje historike rajonale për eliminimin e kostove të roaming-ut dhe kemi hapur rrugën për një ulje më të qenësishme të kostove të roaming-ut midis Ballkanit Perëndimor dhe BE-së. Për bizneset dhe qytetarët tanë kjo përfaqëson një arritje të madhe në zhvillimin e një tregu të hapur rajonal.
- Hapur negociatat për një marrëveshje rajonale që do të mundësojë krijimin e një grupi rajonal ekspertësh që mund të lëvizin nëpër rajon si dhe do të lehtësojë lëvizjen e lirë të kapitalit njerëzor në rajon, përkatësisht përmes njohjes së ndërsjellë të kualifikimeve profesionale në sektorët e mjekësisë dhe inxhinierisë së ndërtimit, dhe njohjen e kualifikimeve akademike të fituara në institucione të arsimit të lartë me cilësi të garantuar.
- Lehtësuar agjendën e parë të përbashkët të investimeve për rajonin, duke krijuar një hapësirë të përbashkët investimi dhe reformash në fushat e hyrjes së investimeve dhe mbrojtjes së tyre, si dhe promovimin e rajonit tek komuniteti botëror i biznesit si një destinacion i përshtatshëm për investime. Punës së bërë po i shtojmë më tej vlerë duke nisur reforma në sektorin financiar për të mundësuar qasje në më shumë mundësi financimi për zhvillimin e biznesit.

Kjo është një sipërmartje ambicioze, dhe pa dyshim nuk është i vetmi aktivitet në planin e punës të RCC-së, por ne jemi tejet të ndërgjegjshëm se pajtimi ekonomik i rajonit do të përforcojë prosperitetin e përbashkët.

Këshilli i Bashkëpunimit Rajonal (www.rcc.int) është një organizatë që promovon bashkëpunimin rajonal me qëllim integrimin evropian të Evropës Juglindore.

Majlinda Bregu është Sekretare e Përgjithshme e Këshillit të Bashkëpunimit Rajonal. Ajo ka qenë Ministre e

Integrimit Evropian në Shqipëri nga marsi 2007 deri në shtator 2013, duke e mbajtur kështu këtë post më gjatë se kushdo tjetër në vend. Znj. Bregu është zgjedhur si Deputete e Kuvendit të Shqipërisë në tre legjislatura të njëpasnjëshme (2005-2017).

Full Magazine: https://www.globalcapital.com/Media/documents/emerging-markets/import/Sarajevo_lowres.pdf

² Barometri i Biznesit në Ballkan 2019 i RCC